

Heintaimede sileerimise info.

Heintaimede sileerimise optimaalse aja määramine on mitme mõjufaktori oskuslik arvestamine ja seda pole võimalik visuaalselt hästi teha. Eesmärk on varuda suurim seeduvate toitainete kogusaak, kusjuures toiteväärtus peab vastama hea rohusööda kriteeriumi nõuetele. PMK Taimse materjali labori heintaimede toiteväärtuse analüüsid, mis tehakse vabariigi erinevatest kohtadest võetud proovidest nädalase intervalliga on heaks aluseks silotegemisel. Arvestuses on kõrreliste, ristikute, lutserni ja liblikõieliste-kõrreliste segukülvide rohusaagid Lõuna-Eestist, Kesk-Eestist, Põhja-Eestist ja Saaremaalt.

Bruto- ehk koguenergiasisaldus on rohusöötades võrdlemisi samaväärne. Erinevused tulevad ilmsiks siis kui võtame arvesse seeduvuse ja kaod ainevahetuses. Neid mõjutavad kasvutingimused, taimede arengufaas ja heintaimede liik. Uurimused on näidanud, et ühesuguses vanuses koristatud heintaimede toiteväärtust mõjutavad oluliselt temperatuur ja sademed. Kevadised madalad temperatuurid koos väheste sademetega aeglustavad heintaimede arengut, pidurdavad kasvu ja toiteväärtuse muutused on aeglased. Ilma järsul soojenemisel kevad-suvisel perioodil areneb taimik eriti kiiresti ja toiteväärtuse langus on kiire. Ilmastiku mõju rohusööda toiteväärtusele on tugevam kui agrofooni mõju.

Efektiiivsete temperatuuride summa ja rohusööda toiteväärtuse vahel valitseb tihe seos, summa kasvades väheneb toiteväärtus, kuid liikide lõikes on erinevusi. Kõrreliste heintaimede optimaalne niiteaeg sõltub põhiliselt maikuu temperatuuridest, liblikõielistel lisandub siia juunikuu esimese poole soojus. Aastate lõikes ilmnes samuti erinevusi, tugevamad öökülmad pikendasid kasvuaega. Läbiviidud pikaajalistele uurimustele tuginedes kogunes optimaalseks koristusajaks efektiiivseid temperatuure põldtimutil 190-235, harilikul aruheinal 220-240 ja karjamaa raiheinal 260-290 kraadi.

Ilmavaatluse (EMHI) andmetele tuginedes algas heintaimede kasv sellel aastal (2014) 3-4 päeva paljuaastate keskmisest varem (Lõuna-Eestis 17. ja Põhja-Eestis 18. aprillil). Tugevad öökülmad (rohu pinnal kuni miinus 10 kraadi) olid 24. – 26. aprillini. Päevad olid päikeselised ja õhutemperatuur tõusis üle 20 kraadi. Efektiiivsete temperatuuride summa oli rohukasvu algusest aprilli lõpuni Võrus ja Viljandis 71-74 kraadi ning Saksus ja Kuusikul 41-47 kraadi. Taimede areng oli aprilli lõpus keskmisest nädal aega ees.

Maikuu esimese nädala jahe ilm pani rohukasvu seisma. Mai esimesel dekaadil lisandus jaheda ja vihmase ilmaga efektiiivseid temperatuure viimase kolme päeva kohta ainult 12 kraadi. Maikuu II dekaadi lõpu tugev soojalaine (vt õhutemperatuuride graafikut) koos vihmahoogudega kiirendas heintaimede arengut ja kasvu. Efektiiivsete temperatuuride summa oli maikuu II dekaadi lõpuks Võrus ning Viljandis 185 ja 170 kraadi, Saksus ja Kuusikul vastavalt 123 ja 117 kraadi.

Esimeste rohuproovide (võetud 21. mail) analüüsist selgus, et rohi on veel väga noor (ADF 22-27%). Kasvukõrgus oli kõrrelistel 30-45 cm ja liblikõielistel 20-25 cm. Haljasmassi saak oli 10-20 t/ha, mille kuivainesisaldus ainult 12-15%. Proteiinisaldus on noores rohus kõrge (22-27%) ja kiusisaldus väike (NDF% 37-49). Paistust võetud proovide analüüsist järgi võib öelda, et heintaimede areng on olnud seal Halinga omadest kiirem. Soodsates ilmastikuoludes toimub kogu vabariigis heintaimede hoogne kasv ja kiire areng.

26. mail võetakse proovid kõikidest analüüsikohtadest.

Uno Tamm

Eesti Taimakasvatuse Instituudi vanemteadur